

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคพุทธกาล หลังจากพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว พระองค์ได้ทรงพิจารณาว่าพระธรรมที่ตรัสรู้นั้นมีความละเอียดอ่อน สุขุมคัมภีรภาพ ยากต่อบุคคลที่จะรู้เข้าใจและปฏิบัติได้ แต่เมื่อท้าวสัทธัมมทัสสะได้อาราธนา และด้วยทรงมีพระมหากรุณาธิคุณในเหล่าสัตว์ทั้งหลาย ทรงพิจารณาด้วยพุทธจักขุ เปรียบเวไนยสัตว์ด้วย “ดอกบัว ๓ จำพวก”^๑ คือ ดอกที่เกิดในน้ำเจริญในน้ำ ที่อยู่พ้นน้ำ ไม่แต่น้ำ คือ บางพวกก็สอนให้รู้ธรรมได้ง่าย บางพวกก็สอนให้รู้ธรรมได้ยาก แต่สัตว์โลกเหล่านั้นก็ยังสอนได้อยู่ พระองค์ทรงทราบดีว่าไม่ใช่นักที่จะสื่อหลักธรรมให้มนุษย์ปุถุชนสนใจและเข้าใจได้ง่าย แต่อย่างไรก็ดี เพื่อประโยชน์แก่เหล่าเวไนยสัตว์ในการบรรลุซึ่งความหลุดพ้นในเหตุแห่งทุกข์ จึงทรงหาอุบายในการเผยแผ่พระธรรมหลากหลายวิธีให้เหมาะสมกับเหล่าเวไนยสัตว์

พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา คือ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร^๒ แก่ปัญจวัคคีย์ที่สารนาถ ข้อความสำคัญในพระสูตร กล่าวถึงสิ่งที่ควรละเว้นที่สุด ๒ ประการนี้ คือ

๑. กามสุขัลลิกานุโยค ได้แก่การหมกมุ่นหรือแสวงหาความสุขอยู่ด้วยกามสุข

๒. อตถกิลมณานุโยค ได้แก่ การประกอบความลำบากเดือดร้อนแก่ตน การทรมานกาย การอดอาหาร ดำเนินชีวิตด้วยมัชฌิมาปฏิปทา (อริยมรรคมีองค์ ๘) ไม่เอียงเข้าใกล้ที่สุด ๒ ประการนี้ ย่อมเป็นไปเพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อประโยชน์สุขแก่มวลมนุษย์

หลักพระธรรมคำสอนในพระสูตรดังกล่าว เปรียบเหมือนเป้าหมายหลักของพุทธศาสนาให้พุทธบริษัทนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อตนเอง ชุมชนในสังคม และต่อมวลมนุษยชาติตลอดระยะเวลา ๔๕ ปี หลังจากตรัสรู้ พระพุทธองค์ทรงใช้เวลาในการเผยแผ่พระธรรมคำสอนแก่บุคคลให้อยู่ร่วมกันในสังคมโดยมีหลักธรรมเหมาะสม และเกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่อผู้อื่นมากมาย เช่น พรหมวิหาร ๔^๓ เป็นต้น

พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ก่อนที่เสด็จดับขันธปรินิพพานว่า “อานนท์ บางทีพวกเธออาจจะคิดว่า ‘ปาพจน์มีพระศาสดาล่วงลับไปแล้ว พวกเราไม่มีพระศาสดา’ ข้อนี้นักเธอไม่พึงเห็นอย่างนั้น ธรรม

^๑ ม.ม. (ไทย) ๑๓/๓๓๙/๔๐๙.

^๒ ขุ.ป. (ไทย) ๓๑/๓๐/๔๘.

^๓ ที.ม. (ไทย) ๑๐/๓๒๗/๒๕๖, ม.ม. (ไทย) ๑๓/๔๗๑/๕๕๕.

และวินัยที่เราแสดงแล้วบัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลาย หลังจากเราล่วงลับไปก็จะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย”^๔

พุทธบริษัทจึงได้ยึดพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นศาสดา หลังจากที่พระพุทธองค์เสด็จปรินิพพานไปแล้ว พุทธบริษัททั้งสี่ได้ปฏิบัติตามหลักพระธรรมสืบต่อพระพุทธปณิธานจนทำให้ศาสนารุ่งเรืองแผ่ขยายไปทั่วชมพูทวีปจบจนกระทั่งถึงสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช พระองค์ได้ส่งสมณทูตเข้ามาเผยแผ่พุทธศาสนาในสุวรรณภูมิประมาณ พ.ศ. ๒๓๖ ในประเทศไทย มีการสืบทอดศาสนาพุทธโดยผู้นำในชุมชน เมื่อรวมตัวกันเป็นสังคมเมืองในยุคกรุงสุโขทัย ผู้นำชุมชนคือพระมหากษัตริย์เป็นพุทธศาสนิกชน มีวัดเป็นศูนย์กลางของชาวบ้าน และเจริญรุ่งเรืองในยุคกรุงศรีอยุธยา ชายไทยที่ศรัทธาเลื่อมใสจะนิยมบวชเป็นพระสงฆ์เพื่อศึกษาพระธรรม วัดเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้วิทยาการ และบ่มเพาะหลักจริยธรรมให้แก่กุลบุตร ในยุคนั้นเป็นการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชโดยพระมหากษัตริย์มีทศพิธราชธรรม^๕ เป็นหลักธรรมในการปกครอง ในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น สังคมไทยเริ่มได้รับอิทธิพลจากชาวตะวันตก ซึ่งนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เข้ามาพร้อมกับนวัตกรรมทันสมัย เช่น โทรศัพท์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิต แต่สิ่งสำคัญคือชาวตะวันตกนำศาสนาคริสต์เข้ามาเผยแผ่ ในขณะที่สถาบันพุทธศาสนาของสังคมไทยในขณะนั้นไม่ได้ยึดถือหลักพระธรรมคำสอนดั้งเดิมของพระพุทธเจ้า การปฏิบัติธรรมถูกละเลยทอดทิ้ง และเต็มไปด้วยอิทธิปาฏิหาริย์ สิ่งเหนือธรรมชาติ และไสยศาสตร์^๖ ซึ่งเป็นเหตุให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ ทรงปฏิรูปคำสอนของศาสนาพุทธเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์สังคมไทย ทรงนำหลัก “เหตุผลนิยม” มาเป็นแนวทางในการเผยแผ่ศาสนาพุทธ โดยมีสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปฏิรูป โดยนิพนธ์หนังสือเรื่อง “นวโกวาท” และ “พุทธประวัติ” ที่เล่าเรื่องพระพุทธเจ้าโดยไม่มีเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ใดๆ ก่อนการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองของประเทศไทยในพ.ศ. ๒๔๗๕ สังคมเกิดความเห็นเกี่ยวกับการประพฤติดัชนีธรรมและจริยวัตรของสงฆ์ และการที่สังคมไทยขาดกฤษฎีทำให้เกิดความเห็นแตกแยกต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนา ท่านพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) ซึ่งกำลังศึกษาเปรียญธรรมที่กรุงเทพฯ ดำริที่จะค้นคว้าวิชาธรรมจากพระไตรปิฎกเพื่อให้ได้ความรู้ที่ถูกต้องตามพระพุทธโอวาท และทดลองปฏิบัติก่อนจะนำพุทธธรรมเผยแพร่ออกไปในหมู่ชน^๗ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ตนและสังคมมากกว่าการศึกษาให้ถึงเปรียญเก้าประโยค เพราะเป็นการศึกษาและปฏิบัติตรงตามหน้าที่ของพระสงฆ์ในการชี้ทางสว่าง และปิดทางมืดให้แก่เพื่อนมนุษย์ ดังพระพุทธโอวาทว่า

^๔ ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๑๖/๑๖๔.

^๕ ชุ.ชา.อสีติ. (ไทย) ๒๘/๑๗๖/๑๑๒.

^๖ ดร.ทวีวัฒน์ ปุณฺณทริวิวัฒน์. ๒๐๐ ปีแห่งการปฏิรูปพุทธศาสนาของไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.thaicadet.org/Buddhism/200Years.html> [๑ ก.พ. ๒๕๕๘].

^๗ ชีวิตและงานของพุทธทาสภิกขุ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อมรรคการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๓๔.

“หากใครมีความสามารถนิมนต์พระอรหันต์ล้วนๆ ทั้งโลกนี้มาชุมนุมแล้วบำเพ็ญบุญ ถวายภัตตาหารและ จตุปัจจัยจนถ้วนทั่วทุกองค์ก็ยังมีอานิสงส์หรือผลบุญได้ไม่เท่ากับการทำให้คนรู้แจ้งเห็นจริงในธรรมะ ได้เพียงคนเดียว”^๘ ท่านเป็นผู้วางกรอบทฤษฎีการศึกษาพระไตรปิฎกและอธิบายพุทธธรรมด้วย ปัญญาและเหตุผล ทำให้คำสอนของท่านเป็นตัวแทน “ปัญญา” ของพุทธศาสนาในสังคมไทย^๙ แนวคิด ในการปฏิรูปคำสอนในพระพุทธศาสนาของประเทศไทย ซึ่งเกิดขึ้นโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยท่านพุทธทาสภิกขุ ซึ่งท่านได้อุทิศเวลาของชีวิตทำงานด้านการ ค้นคว้าและส่งเสริมการปฏิบัติธรรม และศาสนกิจโดยไม่ย่อท้อร่วมกับสหายธรรมและคณะธรรมทาน สิ่งปรากฏให้เห็นเพื่อการสืบสานพุทธปณิธาน นอกจากผลงานด้านปาถกถาธรรมและงานเขียน หนังสือแล้ว ไม้ไซโบสถ์วิหารดั่งเช่นสถาบันสงฆ์ทั่วไป แต่ท่านได้สร้าง “สวนโมกขพลาราม” สถานที่ที่ แวดล้อมไปด้วยธรรมชาติให้เป็นสถานบำเพ็ญเพียรทางจิตแก่ภิกษุสงฆ์ใช้ในการทำวัตร พักผ่อน ศึกษา เล่าเรียน บำเพ็ญเพียรภาวนา และเป็นสถานที่ที่ผู้แสวงหาธรรมใช้เพื่อศึกษาพุทธธรรมหรือพักผ่อน เพื่อความบันเทิงธรรมได้ตลอดเวลา

ท่านพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) ผู้ให้กำเนิดสวนโมกขพลาราม ซึ่งเกิดขึ้นจาก ความคิดและจินตนาการของท่านเพื่อเป็นสถานที่โน้มน้าวผู้คนให้เข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา มีผลงานทางธรรมมากมายผ่านตัวอักษร สื่อทางเสียง และวัตถุธรรมหลากหลาย ที่ได้รับการเผยแพร่ อย่างกว้างขวาง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้รับการยอมรับนับถือจากมนุษยชนทั่วโลกว่า เป็นสมณปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้ยกย่อง ท่านพุทธทาสให้เป็นบุคคลสำคัญ ผู้มีผลงานดีเด่นและเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของยูเนสโก ประจำปี ๒๕๔๙-๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ ในแวดวงพระสงฆ์ไทยและธรรมะของโลก ท่านได้รับการยอมรับว่า เป็น “เสนาบดีแห่งกองทัพธรรม” ในยุคหลังถึงพุทธกาล ฉายานาม “พุทธทาส”^{๑๐} เกิดขึ้นหลังจากที่ท่านได้แสวงหาทางเข้าถึงพุทธธรรมและสืบสานแก่นแท้ของ พระพุทธศาสนาจนเชื่อมั่นว่า ได้พบแนวทางที่ถูกต้องแล้ว ในปีพ.ศ. ๒๔๗๕ จึงได้ประกาศใช้นาม “พุทธทาส” เพื่อแสดงถึงอุดมคติสูงสุดในชีวิตของท่านท่านทำหน้าที่ในฐานะทาสผู้ซื่อสัตย์ของ พระพุทธเจ้าทุกองค์แห่งลมหายใจ หลักธรรมหรือปรัชญาชีวิตที่ท่านกล่าวอยู่เสมอคือ “ธรรมะ คือ หน้าที่” เป็นการทำหน้าที่เพื่อความอยู่รอดทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิตวิญญาณของมนุษย์ ตลอด ระยะเวลา ๖๗ พรรษาที่อยู่ในสมณเพศ มีผลงานทางธรรมที่สร้างสรรค์ไว้เป็นมรดกธรรมมากมาย ที่ เห็นเป็นรูปธรรมอย่างเด่นชัด ได้แก่ การจัดตั้งสถานปฏิบัติธรรมสวนโมกขพลารามและสวนโมกข์

^๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

^๙ ดร.ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์. ๒๐๐ ปีแห่งการปฏิรูปพุทธศาสนาของไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.thaicadet.org/Buddhism/200Years.html> [๑ ก.พ. ๒๕๕๘].

^{๑๐} พุทธทาสภิกขุ พระธรรมโกศาจารย์, *คู่มือมนุษย์*, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร, บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน, มปป.), ภาคผนวก.

นานาชาติ การออกหนังสือพิมพ์ พุทธศาสนาซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ ทางพระพุทธศาสนาเล่มแรกของไทย การพิมพ์หนังสือชุดธรรมโฆษณ์ ซึ่งเป็นการรวบรวมปาฐกถาธรรมของท่าน ยิ่งไปกว่านั้นมหาวิทยาลัย ในทวีปยุโรป^{๑๑} และอเมริกาเหนือ ที่มีการสอนศาสนาสากล ต่างได้ศึกษาผลงานของท่านพุทธทาส ภิกขุ ซึ่งมีหนังสือคำสอนกว่า ๑๔๐ เล่ม แปลเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ๑๕ เล่ม ภาษาเยอรมัน ๘ เล่ม และยังมีการแปลเป็นภาษาจีน อินโดนีเซีย ลาว และฟิลิปปินส์ด้วย กล่าวได้ว่าหนังสือของท่าน พุทธทาสภิกขุ ได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศมากที่สุดของประเทศไทย นอกจากนี้ท่านยังได้ มอบปณิธาน ให้แก่ชาวโลกผู้เลื่อมใสในแนวทางการปฏิบัติธรรมของท่าน นำมาเป็นหลักในการปฏิบัติ หน้าที่เพื่อประโยชน์แก่โลกด้วยปณิธาน ๓ ประการ^{๑๒} ดังนี้

๑. พยายามทำตนให้เข้าถึงหัวใจแห่งศาสนาของตน
๒. พยายามช่วยกันถอนตัวออกจากอำนาจของวัตถุนิยม
๓. พยายามเข้าใจระหว่างศาสนา

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้ละสังขารที่สวนโมกขพลาราม เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๓๖ คงเหลือแต่ผลงานมรดกธรรมอันถือเป็นขุมทรัพย์ทางปัญญาที่ประมาณค่ามิได้ของท่านไว้ให้อนุชนรุ่น หลัง ได้รับมรดก ความเป็นพุทธทาสเพื่อพุทธทาสจะได้ไม่ตายไปจากพระพุทธศาสนาดังเช่นบทประพันธ์ ของท่านที่ว่า

ทำกับฉัน อย่างกับฉัน นั้นไม่ตาย	ยังอยู่กับ ท่านทั้งหลาย แต่ทนหลัง
มีอะไร มาเสียได้ ให้กันฟัง	เหมือนฉันนั่ง ร่วมด้วย ช่วยชี้แจง
ทำกับฉัน อย่างกับฉัน ไม่ตายเกิด	ย่อมจะเกิด ผลสนอง หลายแขนง
ทุกวันนี้ สอนนา อย่าเลิกเล่า	ทำให้แจ้ง ที่สุดได้ เลิกตายกัน ^{๑๓}

ผลงานทางธรรมของท่านพุทธทาสภิกขุ ประกอบด้วยสื่อธรรมสิ่งศึกษาเรียนรู้ เครื่องมือ เครื่องใช้ของท่านที่ได้รับการเก็บรวบรวมมีอยู่มากกว่า ๒๗,๐๐๐ ชิ้น สมควรที่จะถูกจัดเก็บอนุรักษ์ไว้ ให้เป็นระบบ เพื่อความสะดวกต่อการสืบค้น ด้วยผลงานที่มีอยู่เป็นจำนวนมากดังกล่าว จึงเป็นที่มา ของการสร้างอาคารหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

คณะกรรมการหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญมีแนวคิดที่จะให้หอจดหมายเหตุแห่งนี้ เป็นมากกว่าแค่สถานที่อนุรักษ์ผลงานของท่านพุทธทาสภิกขุ คือต้องการให้เป็นสถานบันเชิงธรรม กลางกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับอนุชนคนหนุ่มสาวที่ต้องการมาพักผ่อนหา ความสงบท่ามกลางความวุ่นวายของสังคมหรือกำลังแสวงหาแก่นแท้ของศาสนา การมีกิจกรรม สื่อธรรม ห้องนิพพานชิมลอง ภาพสื่อธรรมกับห้องหนังสือและสื่อธรรม ล้วนเป็นการโน้มน้าวผู้เข้ามาที่

^{๑๑} อ้างแล้ว.

^{๑๒} อรศรี งามวิทยาพงศ์, พุทธทาสจักอยู่ไปไม่มีตาย, (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์, ๒๕๔๔) หน้า ๑๓๗.

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖.

หोजดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ไปสู่การเรียนรู้พุทธธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นหัวใจของพุทธศาสนา จากวัตถุประสงค์และแนวคิดเพื่อการอนุรักษ์และเผยแผ่พุทธธรรมดังกล่าว การเปิดรับสื่อการเผยแผ่พุทธธรรมของผู้เข้าชมหोजดหมายเหตุ พุทธทาส อินทปัญโญ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจจะศึกษา เพื่อให้พุทธศาสนิกชนองค์การศาสนาต่างๆ สามารถนำผลสรุปจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการเผยแผ่ศาสนาเพื่อประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติทั้งในสังคมไทยและสังคมโลกต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาแนวคิดพุทธวิธีการสื่อสาร

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาแนวคิดการเผยแผ่พุทธธรรมของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ)

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อการเผยแผ่พุทธธรรมของหोजดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

๑.๒.๔ เพื่อศึกษาปัจจัยในด้านคุณลักษณะประชากรที่มีผลต่อทัศนคติในการเปิดรับสื่อการเผยแผ่พุทธธรรมของหोजดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ แนวคิดพุทธวิธีการสื่อสารเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ แนวคิดการเผยแผ่พุทธธรรมของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ การเปิดรับสื่อการเผยแผ่พุทธธรรมของหोजดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญเป็นอย่างไร

๑.๓.๔ ปัจจัยในด้านคุณลักษณะประชากรที่มีผลต่อทัศนคติในการเปิดรับสื่อการเผยแผ่พุทธธรรมของหोजดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะแนวคิดพุทธวิธีการสื่อสารและการเผยแผ่พุทธธรรมของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) และการเปิดรับสื่อการเผยแผ่พุทธธรรมของหोजดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญตามหลักปณิธาน ๓ ประการ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร กำหนดประชากรที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้เข้าชมหोजดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญจำนวน ๔๐๐ คน ในวันเสาร์และวันอาทิตย์

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ กำหนดพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง คือ หोजดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ กรุงเทพมหานคร

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการวิจัยในเดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘

๑.๕ สมมุติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ผู้ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติจากการเปิดรับสื่อการเผยแผ่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญต่างกัน

๑.๕.๒ ผู้ที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติจากการเปิดรับสื่อการเผยแผ่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญต่างกัน

๑.๕.๓ ผู้ที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติจากการเปิดรับสื่อการเผยแผ่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญต่างกัน

๑.๕.๔ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติจากการเปิดรับสื่อการเผยแผ่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ หอจดหมายเหตุ หมายถึง หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ กรุงเทพมหานคร

๑.๖.๒ พระธรรมโกศาจารย์ หมายถึง ท่านพุทธทาสภิกขุ อินทปัญโญ ผู้ริเริ่มและก่อตั้งวัดสวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๑.๖.๓ ปณิธาน หมายถึง ปณิธาน ๓ ประการของท่านพุทธทาสภิกขุ อินทปัญโญ คือ (๑) พยายามเข้าถึงหัวใจศาสนาของตน (๒) การทำความเข้าใจระหว่างศาสนา (๓) การนำโลกออกมาเสียจากวัตถุนิยม

๑.๖.๔ พุทธธรรม หมายถึง คำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก และอรรถกถา

๑.๖.๕ แนวคิด หมายถึง หลักการที่ตรงกับหลักธรรมในพระไตรปิฎกและอรรถกถา

๑.๖.๖ การเปิดรับสื่อ หมายถึง ความถี่หรือความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารการเผยแผ่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญผ่านสื่อแต่ละประเภท รวมทั้งวัตถุประสงค์และการนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อไปใช้เป็นประโยชน์ ซึ่งการเผยแผ่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญประกอบด้วยสื่อ ดังต่อไปนี้

สื่อศิลปะ คือ ช่องทางการเผยแผ่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ จากรูปภาพ สถาปัตยกรรม วัตถุธรรม สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออื่น คือ ช่องทางการเผยแผ่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ จากหนังสือ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ แผ่นบันทึกเสียง วิทยุทัศน์ สื่อ ผ้า กระเป๋า

สื่อสารมวลชน คือ ช่องทางการเผยแพร่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ จากสื่อเก่า เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และสื่อใหม่ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ยูทูป (youtube)

สื่อกิจกรรม คือ ช่องทางการเผยแพร่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ จากกิจกรรมที่จัดในหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ เช่น กิจกรรมเพลินธรรมนำชม กิจกรรมธรรมะในสวนตักบาตรเดือนเกิด

สื่อบุคคล คือ ช่องทางการเผยแพร่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ จากบุคคลที่เป็นผู้เผยแพร่พุทธธรรม

๑.๗ ประโยชน์ที่จะได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ทราบแนวคิดพุทธวิธีการสื่อสาร

๑.๗.๒ ทำให้ทราบแนวคิดการเผยแพร่พุทธธรรมของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ)

๑.๗.๓ ทำให้ทราบการเปิดรับสื่อการเผยแพร่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

๑.๗.๔ ทำให้ทราบองค์ความรู้และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องในการนำไปพัฒนาหรือปรับปรุงวิธีการเผยแพร่พุทธธรรม

๑.๘ กรอบแนวคิดการวิจัย

๑.๘.๑ ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเป็น เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาสูงสุด

๑.๘.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการเปิดรับสื่อการเผยแพร่พุทธธรรมของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

แผนภาพ : กรอบแนวคิดการวิจัย

